U 70/2025 vp

EAKR- ja koheesiorahasto sekä ESR – asetusehdotukset osana kumppanuussuunnitelmaa (*koheesiopolitiikan asetusehdotukset 2028–2034*)

5.2.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Taustaa

- Monivuotisen rahoituskehysehdotuksen julkaisun yhteydessä komissio antoi myös useita sektorikohtaisia lainsäädäntöehdotuksia, joihin sisältyvät myös EAKR ja koheesiorahasto sekä ESR –asetusehdotukset.
- Komission antamat EAKR- ja koheesiorahasto sekä ESR -asetusehdotukset ovat **osa sektoriasetusten, NRPP-asetuksen ja tuloksellisuusasetuksen muodostamaa kokonaisuutta.**
- Sektorikohtaisesti annetut EAKR- ja koheesiorahasto- (ml. Interreg) ja ESR-asetusehdotukset täydentävät NRPP –asetuksen sisältöä ja täsmentävät niiden erityisedellytyksiä.
- NRPP- ja tuloksellisuusasetusehdotuksista on annettu erillinen U-kirjelmä 53/2025 vp.

EAKR- ja koheesiorahastoehdotuksen pääasiallinen sisältö

- Luku I (1–6 artiklat) sisältää yleiset säännökset, jotka koskevat EAKR:stä, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), ja koheesiorahastosta vuosina 2028–2034 myönnettävän tuen soveltamisalaa
- Luku II (7-13 artiklat) *Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg)* sisältää säännöt Interreg-suunnitelmalle ja sen luvuille, joilla edistettäisiin yhteistyötä jäsenvaltioiden ja niiden alueiden välillä unionissa sekä jäsenvaltioiden, niiden alueiden ja muiden kuin jäsenvaltioiden tai alueellisten yhdentymis- ja yhteistyöorganisaatioiden välillä Interreg-suunnitelman puitteissa.
- Luku III (14-15 artiklat) loppusäännökset.

Tuki EAKR:stä ja koheesiorahastosta (artikla 2)

- EAKR:stä ja koheesiorahastosta tuettaisiin NRPP-asetuksessa vahvistettuja erityistavoitteita, joilla edistettäisiin sen 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa vahvistettua yleistavoitetta:

  NRPP-asetusehdotuksen asianomaisen yleistavoitteen mukaisesti vähennettäisiin alueellista epätasapainoa unionissa ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä ja edistettäisiin Euroopan alueellista yhteistyötä, mukaan lukien ympäristöhankkeiden ja Euroopan laajuisten verkkojen tukeminen liikenneinfrastruktuurien alalla

Tuki epäsuotuisille alueille (artikla 4)

- Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota haasteisiin epäsuotuisilla alueilla, erityisesti maaseutualueilla, teollisuuden muutosprosessissa olevilla alueilla, vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsivillä alueilla, kuten **pohjoisimmilla alueilla, joiden väestöntiheys on erittäin alhainen**, ja saaristo-, rajaseutuja vuoristoalueilla, oikeudenmukaisen siirtymän alueilla sekä Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan raja-alueilla (SEUT-sopimuksen 174 artiklan mukaisesti).
- Jäsenvaltioiden ja alueiden olisi tarvittaessa esitettävä kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissaan yhdennetty lähestymistapa väestökehityksen haasteisiin tai tässä kohdassa tarkoitettujen alueiden erityistarpeisiin vastaamiseksi NRPP asetuksen 72–74 artiklan [yhdennetty alue- ja kaupunkikehitys] mukaisesti.
- Tällaiseen yhdennettyyn lähestymistapaan voisi sisältyä sitoumus tähän tarkoitukseen kohdennetusta rahoituksesta, ja se voitaisiin sisällyttää kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman asiaa koskeviin lukuihin.

Kestävä kaupunkikehittäminen (artikla 5)

- Jäsenvaltion olisi osana alueellista kehitystään tuettava yhdennettyjä kaupunkikehitysstrategioita, joissa keskityttäisiin kestävään kehitykseen ja vastattaisiin ympäristö-, energia- ja ilmastohaasteisiin, erityisesti oikeudenmukaiseen siirtymiseen kohti puhdasta, ilmastoneutraalia ja sopeutumiskykyistä taloutta vuoteen 2050 mennessä, kiinnittäen erityistä huomiota asumiseen, köyhyyteen, kulttuuriperintöön ja digitaaliteknologian potentiaalin hyödyntämiseen innovointitarkoituksiin ja energiatehokkuuteen, toiminnallisten kaupunkialueiden kehittämisen tukemiseen sekä kaupunkien ja maaseudun välisten yhteyksien tukemiseen.

II luku Interreg-suunnitelma (artiklat 7-12)

Komissio laatisi yhden Euroopan laajuisen Interreg-suunnitelman, joka kattaisi nykysääntelyä vastaavat yhteistyömuodot (a, b, c ja d – yhteistyön osa-alueet, *strandit*):

a) vierekkäisten alueiden välinen yhteistyö, jolla edistetään yhdennettyä ja yhtenäistä alueellista kehitystä läheisillä maa- ja meriraja-alueilla, (rajatylittävä yhteistyö);

b) laajemmilla valtioiden rajat ylittävillä alueilla tai merialueilla toteutettava valtioiden välinen yhteistyö, johon osallistuu jäsenvaltioiden ja muiden kuin jäsenvaltioiden kansallisia, alueellisia ja paikallisia kumppaneita alueellisen yhdentymisen lisäämiseksi, (valtioiden välinen yhteistyö);

c) yhteistyö koheesiopolitiikan tehostamiseksi edistämällä kokemusten vaihtoa, innovatiivisia lähestymistapoja ja valmiuksien kehittämistä, (alueiden välinen yhteistyö);

d) yhteistyö syrjäisimpien alueiden kesken ja niiden naapureina olevien muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa tai alueellisen yhdentymisen ja yhteistyön organisaatioiden kanssa naapurialueiden alueellisen yhdentymisen ja sopusointuisen kehityksen edistämiseksi, (syrjäisimpien alueiden välinen yhteistyö).

Interreg-suunnitelman lukujen vaatimuksia

- Komissiolle toimitettavassa luvussa kuvataan Interreg-yhteistyön osa-alue ja maantieteellinen kattavuus sekä ohjelmatyöhön liittyvät keskeiset sisällöt: interventiostrategia, yleis- ja erityistavoitteet sekä suunnitellut välitavoitteet ja tavoitteet.
- Lisäksi mm. toimenpiteiden kokonaiskustannukset ja rahoitus, korvausvastuiden jakaantuminen jäsenvaltioiden ja tapauksen mukaan muiden kuin jäsenvaltioiden kesken mahdollisten rahoitusoikaisutapahtumien osalta.
- Interregin odotetaan tukevan NRPP-asetuksen 2 ja 3 artiklassa vahvistettuja tavoitteita sekä lisäksi Interreg-suunnitelman erityistavoitteiden ”parempaa yhteistyön hallinnointia”, ”turvallisempaa ja suojatumpaa Eurooppaa” ja ”Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan raja-alueiden selviytymiskyvyn parantamista” koskevia tavoitteita ja siirtymistä ilmastoneutraliuuteen.
- Komissio hyväksyisi Interreg-suunnitelman täytäntöönpanosäädöksellä komiteamenettelyä noudattaen.

ESR-asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

- Kohde ja ESR:n tuki (1–2 artiklat)
- Sosiaalinen innovointi (4 artikla)
- Väestörakenteen muutokseen vastaamista varten myönnettävä tuki (5 artikla)
- Aineelliseen puutteeseen vastaamista varten myönnettävä tuki (6 artikla)
- Kumppanuus (7 artikla)
- ESR-komitean perustaminen (8 artikla)
- Loppusäädökset (9 artikla)

ESR tuettava toiminta

- ESR tukisi NRPP-asetusehdotuksen 3 artiklassa säädettyjä erityistavoitteita.
- Tuki kohdennettaisiin työllisyyssuuntaviivojen sekä eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä hyväksyttyjen maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoon.
- Se edistäisi myös älykkään, osallistavan ja kestävän kasvun yleistavoitetta vuoden 2030 jälkeen (YK:n kestävän kehityksen tavoitteet) ja ylöspäin suuntautuvaa lähentymistä.
- Unionin sosiaalisten tavoitteiden saavuttamiseen tulee varata jokaisessa kumppanuussuunnitelmassa vähintään 14 % unionin rahoitusosuudesta ja lainoista (pl. YMP:n suorat tulotuet ja SCF).

Suomen kannat

- Komission tiedonanto tulevan rahoituskehyskauden kokonaisuudesta 2028–2034 on laadittu erillinen E-kirje (E 73/2025 vp), joka on toimitettu eduskunnalle 19.9.2025.
- Valtioneuvoston U-kirjelmä NRPP-asetus (U 53/2025 vp) 20.11.2025
- Eduskunta on antanut em. selvityksistä 12.12.2025 lausunnon SuVL 11/2025 vp

Valtioneuvoston kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

- Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komission kumppanuusrahastoehdotuksessa on laaja valikoima erilaisia toimenpiteitä tukea erilaisten alueiden kehittämistä.
- Valtioneuvosto tukee pääosin komission ehdotuksia EAKR- ja koheesiorahasto- ja ESR-asetusehdotusten kumppanuusrahastoehdotusta täydentäväksi sääntelyksi.
- Valtioneuvosto katsoo, että varojen suuntaamisessa EAKR- ja koheesiorahastoasetusehdotuksen 2 artiklan mukaisesti tulee huomioida Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston perussopimuksen mukainen tarkoitus komission ehdottamalla tavalla.

Valtioneuvoston kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

- Valtioneuvoston tavoitteena on, että kestävä kaupunkikehittäminen perustuisi jatkossakin integroituihin kaupunkikehittämisen strategioihin. Valtioneuvosto korostaa strategioiden päätavoitteina erityisesti kilpailukyvyn ja elinvoiman vahvistamista tehokkailla tavoilla, kuten mahdollistamalla kaupunkien välinen yhteistyö.
- Valtioneuvoston näkemyksen mukaan Euroopan sosiaalirahastosta ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukaista tukea kaikkia NRP-asetuksen 3 artiklan mukaisia erityistavoitteita, vaan jäsenvaltion tulee voida laatia kumppanuussuunnitelma huomioiden keskeiset tarpeet ja resurssit.

Valtioneuvoston kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

- Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti komission esitykseen, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat vapaaehtoisesti myöntää tukea vähävaraisten aineelliseen puutteeseen vastaamiseen. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota, että ehdotettu sääntely ei saa johtaa merkittävästi hallinnollisen taakan ja hallinnollisten kustannusten lisääntymiseen.
- Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta jatkaa nykyisen kaltaista Euroopan alueellista yhteistyötä (Interreg). Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Interreg-ohjelmien sisällöllisistä painopisteistä, lukumäärästä ja maantieteestä sovitaan ohjelmiin osallistuvien maiden ja alueiden kesken.
- Valtioneuvosto korostaa Interreg-yhteistyön merkitystä erityisesti arktisella ja Itämeren alueella mukaan lukien Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren molemmin puolin tehtävä yhteistyö, huomioiden niiden kasvanut strateginen merkitys ja kokonaisturvallisuus.

Aikataulu

- Kyproksen puheenjohtajuuskaudella tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemys niistä osista kokonaisuutta, jotka ovat kiireisimpiä kansallisten ja alueellisten NRP-suunnitelmien valmistelulle.
- EAKR ja koheesiorahoitus sekä ESR –asetusehdotusten käsittely jatkuu Neuvoston rakennetoimien ja syrjäisempien alueiden työryhmässä (SMOR)
- Kansallisen valmistelun käynnistämisestä (toimien sisällöt, hallintorakenne jne.) ei vielä linjauksia.

